

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННЕВОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ НА ЗАНЯТТЯХ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ

Мовленнєва компетенція - це система умінь і навичок використання мови під час спілкування для передавання інформації. Вона проявляється у сформованості умінь користування усною і писемною літературною мовою, багатством її виражальних засобів, дотриманням літературних норм. Володіння мовленнєвою компетенцією є невід'ємною частиною особистості висококваліфікованого фахівця, тому завдання вищої школи, окрім навчання фаховим знанням та вмінням, - вчити майбутніх спеціалістів доцільно використовувати засоби мови на практиці, мати здатність орієнтуватися в різних ситуаціях спілкування, вміти встановлювати та підтримувати контакт зі співрозмовником, відповідати за власну мовну поведінку.

Мовленнєва компетенція є основою для розвитку комунікативної, психолінгвістичної, соціолінгвістичної, культурологічної та професійної компетенції. Високий рівень мовленнєвої компетенції сприяє ефективності навчального процесу, поліпшенню засвоєння навчального матеріалу, розвиває мисленнєві здібності, бо усі процеси мислення базуються на мові, без неї неможливий розвиток загальної професійної компетенції.

Вкрай важливим є навчити студентів сприймати, розуміти і відтворювати інформацію, оперувати різноманітним мовним засобом, опанувати невербальні засоби комунікації, виховувати вміння використовувати засоби української мови залежно від стилю мовлення, вдосконалювати навички ораторського мистецтва, бути вимогливим до свого мовлення.

Засвоєння фахової мови та розвиток навичок професійного мовлення відбувається у вишах під час вивчення курсу «Українська мова за професійним спрямуванням». На заняттях з цього предмету студенти мають опанувати не лише теоретичні основи мови, але навчаються усному і писемному

професійному мовленню, вдосконалюють культуру мовлення та загальну культуру особистості. Формування навичок професійного мовлення передбачає вивчення основних аспектів мовленнєвої діяльності, що відбувається за допомогою тренувальних вправ різної спрямованості: вправ творчих, які передбачають самостійне виконання, вони направлені на збагачення словникового запасу студентів, сприяють розвитку писемного мовлення; вправ перекладних, що є прикладом вживання фахового мовлення, в таких вправах відбувається зіставлення лексики, це допомагає виявити спільне для споріднених мов (в умовах сучасної України - це українська та російська мови), а також специфічні особливості кожної мови окремо. Важливим елементом роботи в здобутті студентами мовленнєвої компетенції є робота з фаховими текстами, які доступні за змістом на даному етапі навчання, насичені лексикою та граматичними конструкціями, що характерні для мови спеціальності, робота з текстами є вкрай важливою, бо вивчення термінології неможливе без сприйняття лексем окремо від контексту, їх опрацювання допомагає студентам точніше відчутти специфіку понять, що вивчаються, продуктивніше засвоювати термінологію. Формування комунікативної компетенції студентів неможливе без оволодіння ораторськими навичками, навичками красномовства, чому сприяє виконання вправ на виправлення орфоепічних та акцентуаційних помилок, виступ з доповідями, захист власних проєктів, аналіз виступів інших студентів, побудова діалогів, інсценування різних виробничих ситуацій, дебати на різні теми. Такий тип завдань допомагає студентам навчатися аргументувати свою думку в розмові, реагувати на репліки співрозмовників, розвиває вміння підтримувати бесіду, налаштовує відповідати за свою мовну поведінку.

Робота з формування мовленнєвої компетенції неможлива без зв'язку з спеціальністю, що вивчається, тому не останнім чинником у формування мовленнєвої компетенції є тісна співпраця викладачів мови з викладачами фаху. І лише студенти, що зацікавлені у майбутній професії, можуть оволодіти професійною мовленнєвою компетенцією на належному рівні.